

Årsredovisning
för
Prästlönetillgångarna i Skara Stift

855900-6369

Räkenskapsåret

2023

Egendomsnämnden avger härmed årsredovisning för räkenskapsåret 2023. Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i tusental kronor. Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Prästlönetillgångar i Skara stift (org nr 855900-6369) har sitt säte i Skara kommun.

Förvaltningsberättelse

Information om verksamheten

Prästlönetillgångarnas historik

Ursprunget till den kyrkliga egendomen har en lång historik. För att en socken skulle få sig en präst tilldelad, ålades bönderna att bygga en kyrka med tillhörande prästgård. Med syfte att sörja för prästens underhåll ålades bönderna att till kyrka och prästgård också lägga till mark. Vid försäljning av prästlönefastigheter ska köpeskillingen fonderas i prästlönefonden. Prästlönetillgångarna utgörs därmed av prästlönefastigheter och prästlönefond.

Prästlönetillgångarnas rättsliga ställning

Prästlönetillgångarna har genom århundraden betraktats som självägande stiftseliknande rättssubjekt. I samband med relationsändringen kyrka-stat år 2000 har det klarlagts i lag att prästlönetillgångarna ska förvaltas som självständiga rättssubjekt. Den rättsliga synen på prästlönefastigheterna har därmed inte ändrats sedan tillkomsten. Fastigheterna saknar därmed lagfart men har inskrivningen "*Prästlönetillgång, Svenska kyrkan*". Prästlönetillgångarna är därmed till sin karaktär lik avkastningsstiftelser. Stiftelselagen kan dock inte tillämpas. Genom att endast avkastningen får användas skall det garantera att förmögenheten, som utgörs av prästlönefastigheter och prästlönefonden, skall bli bestående över tid. Prästlönefondens kapitalvärdeskydd sker genom krav på årlig värdesäkring. Prästlönefastigheterna antas därmed vara värdeskyddade genom att fastighetspriserna följer den allmänna prisutvecklingen i marknaden för såväl jordbruksmark som skogsmark.

Förvaltningsuppdraget

Förvaltningsmålet är angivet i kyrkoordningen. Enligt kyrkoordningen är prästlönetillgångarnas ändamål att "*bidra till de ekonomiska förutsättningarna för Svenska kyrkans förkunnelse*" (46 kap, 1§). Vidare i kyrkoordningen står det att "*Prästlönetillgångarna ska förvaltas så effektivt som möjligt och på ett sådant sätt att de ger bästa möjliga uthålliga totalavkastning. Tillgångarna ska därtill förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar* (46 kap, 3§). Vinsten ifrån förvaltningen utbetalas med 50 % till församlingarna och med 50 % som särskild utjämningsavgift till nationell nivå.

Förvaltning av prästlönetillgångarna

Enligt lag om Svenska kyrkan 1998:1591 ska prästlönetillgångarna förvaltas av Svenska kyrkan såsom självständiga förmögenheter. Genom kyrkoordningen, kap 46 §2 har trossamfundet Svenska Kyrkan delegerat förvaltningsuppdraget till respektive stift. Kyrkostyrelsen har tillsyn över stiftens förvaltning och får utfärda särskilda bestämmelser om förvaltningen. Stiftsfullmäktige i Skara stift har utsett en Egendomsnämnd som har ansvaret att förvalta prästlönetillgångar. Prästlönetillgångarna består av tre olika resultatenheter; skog, jord och finansiella placeringar. Förvaltningen av prästlönetillgångarna ska bära sina egna förvaltningskostnader.

Avkastning och ändamål

De församlingar och pastorat som prästlönetillgångarna har sitt ursprung ifrån, har andel i avkastningen enligt definierade andelstal. Andelstalsägarna har rätt till minst hälften av avkastningen, resterande del ingår som del av det inomkyrkliga utjämningsystemet som en särskild utjämningsavgift. Stiftsfullmäktige fastställer utdelningens storlek och fördelning.

Barnkonsekvensanalys

Fr.o.m. 2013 gäller i Svenska kyrkan att det i beredning inför beslut ska ingå en analys av vilka konsekvenser beslutet kan väntas få för barn, d.v.s. personer som är 0-18 år. Förvaltningen av Prästlönetillgångarna i Skara stift kan i vissa specifika och avgränsade förvaltningsfrågor innebära en direkt påverkan för barn. Vid sådana specifika behov i förvaltningen genomförs en barnkonsekvensanalys. Under året har inga sådana specifika behov identifierats i det fortlöpande förvaltningsarbetet.

Förvaltad areal

Vid utgången av året uppgick den sammanlagda arealen till 38.156 ha (37.693 ha). Det avser produktiv skogsmark 25.154 ha (25.230 ha), impediment 1.388 ha (1.450 ha) och jordbruksmark 9.911 ha (9.838 ha) samt 1.703 ha (1.174 ha) övrig mark som framförallt består av vägar, kraftledningsgator, täkter, gårdsplaner, tomter och skogsmark som avsatts som naturreservat efter 2015.

I produktiv skogsmark ingår avsättningar i form av biotopskydd, naturreservat avsatta före 2015 och frivilliga avsättningar med miljömål, sammanlagt 2.037 ha (2.094 ha).

Även delar av jordbruksmarken omfattas av avsättningar som naturreservat 162 ha (163 ha).

Skog

Skogsfastigheterna är fördelade i ett nordligt och ett sydligt distrikt och förvaltas av egen personal. Gallrings- och föryngringsavverkning samt större delen av skogsvården genomförs med hjälp av fristående kontrakterade entreprenörer.

Under året avverkades det totalt 116.558 m³fub (119.887 m³fub). Gallringsandelen utgjorde ca 24 % (18 %) utav den totala volymen. Den inmätta och levererade volymen, justerat för lagerförändring, uppgick till 115.600 m³fub (121.376 m³fub).

Rörelseresultat, exklusive realisationsvinster, uppgick till 65.241 tkr (56.592 tkr) att jämföra med budget 45.327 tkr (35.413 tkr). Avvikelsen beror till största delen på stark virkesmarknad, högre marknadspriser för den försålda volymen än vad som budgeterats.

Jord och övriga nyttjanderätter

All jordbruksmark upplåts genom gårdsarrenden (där bostad ingår) och sidojordsarrende (där bostad ej ingår) vilket innebär att ingen egen jordbruksverksamhet bedrivs. Upplåtelseformen innebär, enligt arrendelagen, rätt för arrendatorn att med fri brukningsrätt sköta egendomen utan någon inblandning av jordägaren. I praktiken innebär detta ändå att många frågor måste lösas gemensamt. Förvaltningsarbetet präglas av dagliga kontakter i frågor rörande investeringar, underhållsåtgärder, arrendeförhandlingar, syner, besiktningar, upphandlingsarbete, köp- och försäljningsaktiviteter, fastighetstaxering, fastighetsskatt, försäkringsfrågor m.m.

Förvaltningen omfattas vid årets slut av 41 (43) gårdsarrenden, 111 (110) sidojordsarrenden och 236 (230) övriga upplåtelser. Arbetet med rationalisering fortgår och jordbruksarrendena blir färre och större.

Under året har två gårdsarrendekontrakt avslutats, gårdcentrat har sålts och jorden har arrenderats ut på sidojordskontrakt.

Rörelseresultat, exklusive realisationsvinster, uppgick till 19.709 tkr (17.747 tkr) att jämföra med budget 19.895 tkr (18.276 tkr). Avvikelsen beror på tillkommande renoveringar av ekonomibyggnader.

Finansiella placeringar

Vid utgången av året var börsen som starkast och uppgången har fortsatt de första månaderna på nya året. Inflationen har sjunkit från 10,2 % vid årets ingång till 2,3 % vid årets utgång eftersom Riksbanken har höjt räntan från 2,5 % vid årets ingång till 4 % vid årets slut. Det har gjort att Prästlönetillgångarna i Skara stift successivt fått höjd ränta på innestående medel på likvidkonton.

Rörelseresultat, exklusive realisationsvinster, uppgick till 7.743 tkr (5.487 tkr) att jämföra med budget 5.343 tkr (4.420 tkr).

Försäljningar och inköp av fastigheter

Fastighetsaffärer som är påbörjade men inte färdigbetalda eller registrerade under 2023 överflyttas till verksamhetsår 2024. Den totalt omsatta arealen under året, d.v.s. arealen för både försålda och inköpta fastigheter uppgår till 563,6 ha (802,8 ha).

Försålda fastigheter

19 st (11 st) fastighetsaffärer har genomförts under innevarande år. Av dessa avsåg 9 st (0 st) bostadshus och/eller ekonomibyggnader. Den försålda arealen uppgår totalt till ca 44,0 ha (192,3 ha).

Inköpta fastigheter

7 st (8 st) fastighetsaffärer har genomförts under perioden. Inköpt areal uppgår till 519,6 ha (610,5 ha). Under detta räkenskapsår tillträdades skogsfastigheten Kristinehamn Hygn 2:11 om 218,8 ha samt skogsfastigheten Vårgårda Ornungaskogen 3:3 om 122,5 ha.

Under året genomfördes ett flertal inköp av jordbruksfastigheter varav cirka 118 ha tillträdades innan årsskiftet 2023/2024 samt cirka 121,9 ha som tillträdades under våren 2024.

Resultat och ställning

Förvaltningen av Prästlönetillgångarna i Skara stift har för året givit ett resultat av 165.146 tkr inklusive realisationsvinster om 15.784 tkr och andra icke utdelningsbara intäkter om 69.225 tkr. Dessa intäkter av fast egendom får inte delas ut utan skall läggas till prästlönefondens kapital.

Avskrivning utöver plan och avsättning till periodiseringsfond har gjorts med 1.432 tkr respektive 7.000 tkr.

Värdesäkring av prästlönefondens kapital, enligt kyrkoordningen 46 kapitlet 11§, har skett med 5.498 tkr motsvarande KPIF (lika föregående år) för december år 2023. För år 2023 är KPIF 2,3 % att jämföra med föregående års KPIF på 10,2 % vilket innebär att värdesäkringen av prästlönefonden har minskat med 21.048 tkr mellan åren.

Årets förändring av utdelningsbart resultat uppgår till 74.639 tkr. Totalt finns ett ackumulerat utdelningsbart resultat på 115.023 tkr.

Nuvarande inkomstskatt för juridiska personer är 20,6 % (20,6 %). Vid en framtida upplösning av nuvarande obeskattade reserver på 83.730 tkr kommer det utdelningsbara resultatet att öka med 66.482 tkr.

Konsolideringstaket i den samlade förvaltningen uppgår till 149.419 tkr och motsvarar minst två års utdelning. Konsolideringstaket utnyttjas till 99,9 % (88 %).

Flerårsöversikt (i Mkr)

	2023	2022	2021	2020	2019
Rörelsens intäkter	234,5	163,8	213,9	155,3	125,4
- varav resultat vid avyttring av prästlönefastigheter	85,0	29,7	87,9	52,8	6,1
Årets resultat	165,1	97,6	149,9	100,9	67,2
Förslag till utdelning	81,0	48,0	50,0	46,0	45,0
Balansomslutning på bokslutsdagen	1 731,4	1 602,7	1 542,5	1 427,3	1 364,0

Nyckeltal

Vinstmarginal skog (%)	62,5	60,0	56,3	54,7	57,1
Vinstmarginal jord (%)	75,8	75,2	75,3	72,5	81,1

Direktavkastning

Direktavkastning, skog (%)	2,4	2,4	2,0	1,6	2,3
Direktavkastning, jord (%)	2,0	2,3	2,1	2,2	2,6
Direktavkastning, fond (%)	3,6	2,8	2,4	1,8	1,8
Direktavkastning förvaltade tillgångar	2,3	2,4	2,0	1,9	2,4

Totalavkastning

Totalavkastning, skog (%)	4,9	3,2	5,1	3,1	2,4
Totalavkastning, jord (%)	2,6	2,7	2,5	3,7	2,4
Totalavkastning, fond (%)	14,1	-10,1	22,2	3,1	17,8
Totalavkastning förvaltade tillgångar	4,7	2,3	5,3	3,3	3,4

Marknadsvärden förvaltade tillgångar (1)

Skog	3 164	2 348	2 387	2 429	1 911
Jord	1 545	1 077	1 068	1 070	867
Fond	224	209	191	182	179
Summa marknadsvärde	4 933	3 634	3 646	3 682	2 957

Nyckeltalsdefinitioner

Vinstmarginal (%) - Uppgiften beräknas som rörelseresultat, exklusive realisationsresultat och avskrivningar, dividerat med rörelsens intäkter.

Direktavkastning (%) - Uppgiften beräknas som rörelseresultat, exklusive realisationsresultat och avskrivningar, dividerat med genomsnittligt marknadsvärde på förvaltade tillgångar.

Totalavkastning (%) - Uppgiften beräknas som rörelseresultat, inklusive realisationsresultat och avskrivningar, plus värdeutveckling under året dividerat med genomsnittligt marknadsvärde på förvaltade tillgångar.

1) Schabloniserade marknadsvärden för jord och skog beräknas som taxeringsvärdet *1,33.

I de nyckeltal som presenteras under rubrik "flerårsöversikt" beräknas direktavkastning och totalavkastning på de marknadsvärden för skog och jord som beräknats enligt KRED's riktlinjer 1,33*taxeringsvärdet. Marknadsvärdet uppgår enligt denna beräkning till 4,7 mdr varav 3,2 mdr för skog och 1,5 mdr för jord.

Om värdet baseras på den fastighetsvärdering som togs fram inför Prästlönetillgångarnas skatteplikt 2010, justerat för prisändringar på fastighetsmarknaden fram till idag indikerar det ett marknadsvärde på ca 5,8 mdr varav 3,9 mdr för skog och 1,9 mdr för jord. Därutöver värderas mark som säljs av juridisk person ofta högre. Det verkliga marknadsvärdet av skog och jord kan därigenom antas vara väsentligt högre än de 4,7 mdr som anges i flerårsöversikten.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Den 23 november 2023 drabbades Trossamfundet Svenska kyrkan av följderna av en så kallad ransomware-attack. Angreppet var omfattande och berörde hela Svenska kyrkan. Angreppet medförde att trossamfundet stängde ner samtliga servrar för att förhindra att angriparen fick tillgång till känslig information, vilket i olika utsträckning påverkade all verksamhet inom hela Svenska kyrkan, inklusive Prästlönetillgångarna i Skara stift. Därefter har ett samordnat systematiskt arbete skett för att säkerställa att Svenska kyrkans servrar och datorer inte innehåller skadlig kod och att återstarta de genomgångna serverna och systemen.

I Prästlönetillgångarna i Skara stift har mycket av arbetet varit fokuserat på att kunna bedriva ordinarie verksamhet utan det digitala stödet. Prästlönetillgångarna i Skara stift har inte drabbats av några betydande ekonomiska skador. Ekonomisk skada för prästlönetillgångarna är i huvudsak begränsad till kostnader kopplade till förseningsavgifter och dröjsmålsräntor då det inte funnits ett fungerande flöde för fakturahanteringen. Även vissa ökade personalkostnader förekommer för att hantera administrationen utan det normala datatekniska stödet.

Arbete pågår dels på den nationella nivån inom Trossamfundet för att minska riskerna för att denna situation ska uppstå igen, dels lokalt inom stiftet/prästlönetillgångar med att skapa lokala rutiner för ökad krisberedskap om motsvarande situation skulle uppstå igen.

Även detta år har präglats av stora geopolitiska spänningar, konflikter och förändringar som påverkade världen på olika sätt. Rysslands pågående invasionskrig mot Ukraina och den snabbt växande konflikten i Mellanöstern har på olika sätt påverkat förvaltningen. Kritiska transportvägar kring Röda havet har påverkats av konflikten i Mellanöstern. Fraktpriserna mellan Asien och Europa har stigit vilket påverkar såväl import som export av sågade trävaror och livsmedel. Livsmedelspriser har sjunkit något och andra råvarupriser har hållit sig ungefär oförändrade. Marknadens förväntningar på framtida styrräntor i omvärlden har sjunkit.

Flera större centralbanker kommunicerar nu att räntetoppen troligtvis är nådd och att räntorna troligen kan sänkas till sommaren 2024. BNP i euroområdet utvecklades svagt och en avmattning av världskonjunkturen råder fortsatt. Den svenska kronkursen har varierat mycket under året. Kronan stärktes kraftigt under november och december kopplat till snabbt lägre inflation vilket påverkar skogsindustrins intjänandeförmåga negativt.

Konjunkturavmattningen i den svenska ekonomin fortsätter primärt kopplat till hushållens konsumtionstakt och den historiskt snabba inbromsningen av den svenska byggkonjunkturen. Arbetsmarknaden har försvagats under året och arbetslösheten har stigit till närmare 8%. Utsikterna för sjunkande inflation i omvärlden har förbättrats under året. Under slutet av året fortsatte inflationen att sjunka och mätt med KPIF exklusive energi var inflationen lägre än förväntat.

Generellt om förvaltningen

Förändringar i de finansiella förutsättningarna har positivt påverkat det ekonomiska årsresultatet i förvaltningen. Förvaltningsorganisationen har proaktivt optimerat verksamheten mot förändrade finansiella förutsättningar.

Fastighetsmarknaden inom Skara stift har präglats av relativt stabila priser och stora transaktionsvolym, för såväl jordbruks- som skogsfastigheter, speciellt för fastigheter som har låg belastning av bostadshus och ekonomibyggnader. Fastighetsmarknaden har under året varit relativt stark med kapitalstarka aktörer som strategiskt köper upp fastigheter, primärt som en gynnsam kapitalplacering i en tid präglad av hög inflation. Intresset för bostäder i lantliga lägen har försvagats, troligtvis på grund av ökade kostnader för transporter och uppvärmning.

De förstudier som har pågått under flera års tid att finna lämpliga vattenvårdsprojekt i Skara stift har avslutats under innevarande år. Ett antal lämpliga våtmarkslägen har funnits och viss projektering har påbörjats både inom skog och jord.

Digitaliseringen av förvaltningen har under året mognat när det gäller utökad användning av Microsoft Teams och Public 360. Digitaliseringen bidrar till effektivare interna och externa möten samt mindre resande. Fysiska möten genomförs behovsanpassat i förvaltningen.

Förvaltningsläget har trots geopolitisk oro präglats av stabilitet, effektivitet och en hög utvecklingstakt inom områden som hyggesfritt skogsbruk, utarrendering av nya jordbruksarrenden, fortsatt projektering av vind- och solkraftsparker samt genomförandet av strukturellt viktiga fastighetsaffärer inom både jordbruk, skogsbruk och inom samhällsbyggnad.

Skogsbruk

Speciellt under andra hälften av året har svensk skogsindustri börjat känna av en vikande världskonjunktur. Tydligast var nedgången inom marknadssegmentet papper där leveranstakten har minskat cirka 10–20%. Marknaden för avsalumassa har gått något bättre med en återhämtning på marknader utanför Europa.

Sågade trävaror har marknadsmässigt haft ett omväxlande år med stark leveranstakt första halvåret men sedan med tydlig avmattning under andra halvåret. Sammantaget har svensk skogsindustri varit konkurrenskraftig på exportmarknaden primärt kopplat till den svaga svenska kronan gentemot viktiga handelsvalutor.

Råvarusituationen har under hela året varit pressad. Det råder ett underskott av i princip alla virkessortiment i den svenska virkesmarknaden. Primär förklaring är hög efterfrågan, lågt utbud och mycket låga mellanlager mellan skog och industri. Virkesbalansen påverkas också av bortfall av ryska volymer av såväl råvara som färdiga produkter, på grund av handelsrestriktioner kopplat till det ryska invasionskriget i Ukraina. Neddragningar av den svenska avverkningstakten anstränger också redan svaga virkesbalanser med lägre utbud än efterfrågan.

Efterfrågan på biobränsle har varit stark under året kopplat till energikrisen och omställningen inom Europa. Höga elpriser för grön el stimulerar efterfrågan från lokala och regionala biokraftverk där man producerar såväl grön fjärrvärme som grön el.

Ett mycket varierande år med stoppade avverkningsmaskiner p.g.a. försommartorka med extrem brandrisk och bara någon månad senare stora problem med kraftiga regn och översvämningar. Nästan lika omsvängande har det varit på virkesmarknaden. När alla förväntade sig en prisnedgång under första halvåret, så medförde låga virkeslager och gynnsam valutakurs att priset i omgångar stigit under året och hamnat på historiskt höga nivåer både då det gäller timmer och energived.

Under våren kraftsamlade Länsstyrelsen och kunde få ihop medel för inträngsersättning för det stora och natursköna Tranebergsreservatet. En historiskt stor överenskommelse både för Prästlönetillgångarna i Skara stift och Länsstyrelsen på totalt 435 ha mark i Vänerskärsgården i Lidköpings kommun.

Arbetet med våtmarker på skogsmark har legat på en låg nivå under året eftersom det inte varit ett prioriterat område för Länsstyrelsen. Däremot har vi tillsammans med Skogsstyrelsen bidragit med en handfull återvätningsprojekt på norra distriktet och det arbetet fortskrider. Det handlar då framför allt om att lägga igen diken på tidigare utdikade torvmarker.

Jordbruk

Efter en mycket torr vår och försommar, kom regnet lagom till semestertider och det fortsatte att regna hela hösten. Detta gjorde att årets skörd inte nådde upp till vad som hade förväntats tidigare på året. När kvalitén dessutom var låg så blev årets skörd den sämsta på många år, både volym- och kvalitetsmässigt. Hoppas att priserna på våra arrendatorers avsaluvaror håller ett bra pris under 2024 så att det går att hålla lönsamheten uppe på en acceptabel nivå.

Under året har nya gårdsarrendatorer tillträtt fastigheten Fågelö i Mariestads kommun. Ett ungt par har nu tagit över driften av jordbruket. Två gårdscentra har styckats av och sålts vilka övergår till sidojordsarrenden. Underhållsarbeten har under året genomförts i stort enligt plan med täckdikning på cirka 100 ha och underhåll av ekonomibygnader. Det har under de senaste åren blivit en större omsättning av arrendatorer då fler uppnått pensionsålder. Detta gör att det går snabbare att skynda på strukturomvandlingen av våra jordbruksfastigheter. När vi annonserar ut mark för att söka ny arrendator får vi många sökande, detta tolkar vi som att Prästlönetillgångarna är en attraktiv jordägare att arrendera jord av.

Köp och försäljning av fastigheter pågår löpande för att förbättra strukturen på vårt fastighetsinnehav, samt att förbättra avkastningen. Efter att ha varit underbalanserade på jordbruksmark under flera år har vi nu lyckats förvärva mark så att vi återigen har nått de 10 000 ha jordbruksmark som det är sagt att vi skall ha.

Ett våtmarksprojekt drivs tillsammans med en extern konsult. Etapp ett är nu avslutat och har resulterat i ett 50-tal möjliga våtmarkslägen. Nu skall de mest effektiva våtmarkerna plockas fram för att projektering av själva våtmarken ska kunna genomföras. Vi kommer inte att bygga våtmarker på mark som lämpar sig bättre för att producera livsmedel.

Övriga nyttjanderätter

Prästlönetillgångarna i Skara Stifts långsiktiga strategi för förnybar energi är att aktivt bidra till den nödvändiga omställningen till mer förnybar elproduktion genom att investera i och driva på etablering av såväl solkraft som vindkraft. Det sker genom olika projekt i egen regi och/eller i samverkan med andra etablerade aktörer. Egendomsnämnden fattade i december 2023 beslut om att anta en reviderad strategisk verksamhetsplan för åren 2024–2034. I denna strategiska plan ingår ett kapitel om förnybar energiproduktion.

Egendomsnämnden beslutade 2023-04-12, ett strategiskt beslut, att dels investera eget kapital i en egenägd solkraftspark, dels avsätta cirka 150 ha i ett första steg för markupplåtelseavtal för solkraftsparker. Beroende på tillståndsprocessen kan det ta 2–3 år efter avtalstecknande innan en solkraftspark kan börja producera grön el ut på elnätet. En flaskhals i projekteringsfasen är nätanslutningen. Sveriges elnät behöver snabbt förstärkas om elektrifieringen av det svenska energisystemet ska kunna genomföras.

Investeringskalkyler indikerar god långsiktig direktavkastning både när det gäller egenägda solkraftsparker och markupplåtelseavtal för solkraftsparker. Parallellt pågår också två olika processer för att upplåta mark för vindkraftsparker genom markupplåtelseavtal. Volvos beslut att etablera en stor battericellsfabrik utanför Mariestad med driftstart under 2028 har resulterat i flertal förfrågningar om närliggande lämplig mark för solkraftsparker, vindkraftsparker, nätstationer och mark för batterilager.

Det nationella projektet ”Storskalig elkraftproduktion från större, effektiva och uthålliga solkraftsanläggningar genom ökad kyrklig samverkan” är ett helfinansierat projekt med medel från Svenska kyrkans färdplan för klimatet. Projektets mål är att initiera, organisera, stödja och genomföra storskaliga solkraftsprojekt, från idé till färdiga anläggningar. Under 2022 slutfördes fas 1 och fas 2 startades upp och under året har projektet fortsatt och kommer att slutföras under 2024. Under året har

projektarbetet fokuserat på att identifiera lämpliga markområden, bygga upp kompetens och nätverk inom området solkraftsparker, genomföra flertal kunskapswebbinarer med olika teman samt genomföra ett solparkssafari i Danmark med deltagande av tjänstemän och förtroendevalda från hela Sverige. Styrgruppen har under året jobbat med kyrkokansliets avdelning ”ekonomi & finans”. Syftet är att utreda olika möjligheter till finansiering av solkraftsparker med stöd av inomkyrkligt kapital och olika tänkbara affärsmodeller för exploatering, finansiering, drift och förvaltning av storskaliga solkraftsparker.

Inom egendomsförvaltningen genomförs flera olika förstudier gällande exploatering av utvalda fastigheter belägna i kommuner med förväntad stark expansion. Under året har det bedrivits förstudier kopplat till de växande tätorterna Mariestad, Vårgårda och Jönköping. För förstudierna anlitas meriterade arkitektkontor som stöd för genomförandet av exploateringsprocesserna. Strategin är att utveckla bra belägna fastigheter som dels kan generera ett efterfrågat tillskott av bostäder i växande kommuner, dels generera betydande exploateringsvinster till prästlönefonden. Vår bedömning i dagsläget är att pågående exploateringsprocesser kan bidra med cirka 1 000 nya bostäder fram till år 2030.

Planer finns för uppstart av detaljplaneprocesser under kommande år på fastigheterna Jönköping Bottnaryds Prästbol 1:1 samt Mariestad Fågelö 4:13. Målet är att starta upp 1-2 detaljplaneprocesser per år.

Finansiella instrument

Egendomsnämndens riktlinjer för kapitalförvaltningen regleras i en av stiftsfullmäktige fastställd placeringspolicy. Gällande placeringspolicy har under året genomgått och uppdaterad version kommer att läggas fram vid Stiftsfullmäktige i maj 2024. Den innehåller bland annat etiska kriterier för placeringsval, avkastningsmål samt regler för portföljsammansättning. Förvaltningens etiska och hållbara inriktning följer senast uppdaterade finanspolicy för Svenska kyrkans nationella nivå samt Svenska kyrkans placeringsanvisningar.

I denna policy framgår att det övergripande målet för avkastningen är en real avkastning på 3 procent över en rullande tioårsperiod mätt som årlig avkastning. Det innebär att avkastningen ska överträffa inflationen (mätt som konsumentprisindex) med 3 procentenheter. Placering bör ske i utdelningsbara instrument som genererar en direktutdelning i likvida medel. Den normala allokeringen mot olika tillgångslag är 80 % placerat mot fonder/aktier och 20 % placerat mot räntebärande papper. Det framgår även att likviditetsförvaltningens storlek i normalläget skall vara 30 Mkr +/-10 Mkr för att säkerställa betalningsberedskap vid fastighetsaffärer som uppstår från tid till annan.

Vid utgången av år 2023 hade prästlönefondens värdepappersinnehav ett marknadsvärde om 232.077 tkr (208.723 tkr) vilket översteg det redovisade värdet med 48.785 tkr (26.421 tkr).

Egendomsnämnden gör månadsvisa uppföljningar och månadsrapporter publiceras löpande i egendomsnämndens teamsgrupp. Den används för att följa upp och analysera avkastning och risk samt indikera när det uppstår behov av att rebalansera enligt beslutad placeringspolicy.

Framtida utveckling

Skogsförvaltning

Den av kyrkomötet beslutade utredningen om Svenska kyrkans skogsbruk har startat under ledning av Göran Enander. Göran Enander har besökt stiftet för att samtala om hur förvaltningen fungerar idag och de utmaningar som finns framåt med att bedriva ett ännu mer hållbart skogsbruk. Egendomsnämnden följer det fortsatta utredningsarbetet och har via Egendomsnämndernas samarbetsorgan löpande kontakt med utredaren. Förvaltningen arbetar redan idag med olika projekt för att beakta de olika hållbarhetsperspektiven. T.ex. har vi tillsammans med Skara kommun med flera intressenter, startat upp

ett samarbetsprojekt där vi håller på att tillsammans planera för en åtgärd i Skaras välfrekventerade närskogsområde Skaraberg.

Under slutet av året har våra skogsbruksplaner uppdaterats med nyproducerade laserdata. Under första halvan av 2024 ska detta material importeras till våra system, kvalitetstestas och ligga till grund för våra kommande skogsåtgärder.

Jordbruksförvaltning

Förvaltningens strategiska mål är att reducera antalet gårdarrenden och successivt öka driftstorleken. Genom aktivt strukturarbete, enligt uppgjord strukturplan, följer förvaltningen en trend mot rationellare och större driftsenheter oavsett produktionsform. Fastighetsinnehavet kommer därmed bli mer koncentrerat till slättbygderna.

Vid tillsättning av ny arrendator framkommer att det är svårt att få betalt för byggnader vilket medför att fler gårdcentra kommer att styckas av i framtiden.

Täckdikning av åkermark fortsätter enligt uppgjord plan vilket blir allt viktigare när klimatet blir mer extremt. De byggnader som vi beslutar att behålla på gårdarna måste moderniseras och passa in i dagens driftsform.

Finansiella placeringar

Den placeringspolicy som antagits av stiftsfullmäktige följs men likviditeten överstiger likviditetsförvaltningens normalläge vid årsskiftet på grund av att lantmäteriet har meddelat att lagfart för en skogsfastighet som köpts under året ej är giltig vilket gör att likviditeten har ökat mer än vad som prognostiserats. Portföljen har fortsatt stiga i värde efter räkenskapsårets utgång och är beroende av utvecklingen i världen och vad som händer med inflationen.

Tillstånds- eller anmälningspliktig verksamhet enligt miljöbalken

Prästlönetillgångarna i Skara stift bedriver enligt miljöbalken ingen tillstånds- eller anmälningspliktig verksamhet. Skogsbruket är certifierade enligt FSC® och PEFC. Tio procent av den produktiva skogsmarken är avsatt för naturvård eller sköts med hyggesfria metoder. Dessutom tas generell naturhänsyn i den dagliga skogsbruksverksamheten som beräknas till ca 5 %.

Skogscertifieringen innebär att förvaltningen har ett långsiktigt perspektiv med syfte att bedriva ett ekonomiskt livskraftigt, miljöanpassat och socialt ansvarstagande skogsbruk.

För att samordna arbetet med att upprätthålla certifieringen av svenska kyrkans prästlönetillgångar finns den ideella föreningen Stiftens Egendomsförvaltningars förening. Föreningens uppgift är bland annat att säkerställa medlemmarnas certifiering av respektive skogsbruk enligt FSC® (licensnummer SKSC: FSC-C014110) och PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification). Som paraplyorganisation för gruppcertifikat enligt PEFC är föreningens ledningssystem certifierat i enlighet med ISO 14001, och arbetssätten inom ramen för detta tillämpas inom hela föreningen.

Inom jordbruksförvaltningen är varje enskild arrendator ansvarig för gårdens totala verksamhet inklusive miljöarbete. Egendomsförvaltningen informerar arrendatorerna i aktuella miljöfrågor.

För de grus, berg och torvtäkter som upplåts är varje enskild exploatör ansvarig för att alla erforderliga miljötillstånd finns, att täktens löpande drift bedrivs inom ramarna för gällande tillstånd samt att det finns en av myndigheterna godkänd återställningsplan.

Förslag till vinstdisposition

Till stiftsfullmäktiges förfogande står följande vinstmedel (kronor):

Balanserade vinstmedel	40 383 461
Årets disponibla resultat	74 639 139
	115 022 600

Egendomsnämnden föreslår att vinstmedlen disponeras på följande sätt:

Till församlingar och pastorat utdelas	40 500 000
Till nationell nivå utdelas	40 500 000
I ny räkning överföres	34 022 600
	115 022 600

En långsiktigt jämn utdelningsnivå eftersträvas. Totalt finns ett ackumulerat utdelningsbart resultat efter utdelning av 2023 års resultat uppgående till 34.022.600 kr.

Prästlönetillgångarnas resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkning samt kassaflödesanalys med noter.

Resultaträkning	Not	2023-01-01	2022-01-01
Tkr		-2023-12-31	-2022-12-31
Rörelsens intäkter	2		
Nettoomsättning	3, 4	137 024	125 351
Intäkter prästlönefond	5	8 531	6 081
Resultat vid avyttring av prästlönefastigheter		85 009	29 737
Övriga rörelseintäkter		3 643	2 812
Förändring av lager av produkter i arbete, färdiga varor och pågående arbete		269	-186
Summa rörelsens intäkter		234 475	163 795
Rörelsens kostnader			
Kostnader för varor, material och vissa köpta tjänster		-21 510	-22 199
Kostnader för inhyrd personal	6	-12 133	-11 796
Övriga externa kostnader	7, 8	-15 554	-12 683
Avskrivning av materiella anläggningstillgångar		-7 577	-7 554
Summa rörelsens kostnader		-56 774	-54 232
Rörelseresultat	2	177 701	109 563
Resultat från finansiella investeringar	9		
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		5 085	1 767
Resultat efter finansiella poster		182 786	111 331
Bokslutsdispositioner	10	-8 432	-6 516
Skatt på årets resultat	11	-9 209	-7 170
Årets resultat		165 146	97 645

Prästlönefastigheter och prästlönefonder ska förvaltas av Svenska kyrkan såsom självständiga förmögenheter. Endast avkastningen får användas för ändamålet. Resultaträkningen ovan är utformad för att följa god redovisningssed. Det redovisade resultatet är inte i sin helhet disponibelt för ändamålet. Enligt lag och kyrkoordning ska kapitalisering ske enligt nedan.

Årets resultat enligt resultaträkningen	165 146	97 645
Värdesäkring enligt KO 46:11	-5 498	-26 346
Omföring av realisationsresultat för fastighet i förhållande till anskaffningsvärde, enligt KO 46:10	-85 009	-29 737
Årets disponibla resultat	74 639	41 562

Balansräkning	Not	2023-12-31	2022-12-31
Tkr			
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Prästlönefastigheter	12, 13	1 251 532	1 160 416
Inventarier, verktyg och installationer	14	1 471	1 422
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	15	3 121	4 967
		1 256 124	1 166 806
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Prästlönefondsmedel	16	239 662	238 424
		239 662	238 424
Summa anläggningstillgångar		1 495 786	1 405 230
Omsättningstillgångar			
<i>Varulager</i>			
		498	229
		498	229
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		7 393	2 655
Övriga fordringar		33	44 947
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	17	2 641	6 582
		10 067	54 184
<i>Kassa och bank</i>	18	225 029	143 038
Summa omsättningstillgångar		235 594	197 450
SUMMA TILLGÅNGAR		1 731 380	1 602 681

Balansräkning	Not	2023-12-31	2022-12-31
Tkr			
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
<i>Bundet eget kapital</i>			
Prästlönefastighetskapital		1 254 653	1 165 384
Prästlönefondskapital		239 662	238 424
		1 494 315	1 403 808
<i>Fritt eget kapital</i>			
Balanserat resultat		40 383	46 822
Årets disponibla resultat		74 639	41 562
		115 023	88 383
Summa eget kapital		1 609 337	1 492 192
Obeskattade reserver	19	83 730	75 299
Avsättningar			
Avsättning skogsvård	20	5 392	8 333
Summa avsättningar		5 392	8 333
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		14 639	9 467
Aktuella skatteskulder		3 778	2 264
Övriga skulder		3 175	3 500
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	21	11 328	11 627
Summa kortfristiga skulder		32 920	26 857
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		1 731 380	1 602 681

Rapport över förändringar i eget kapital

Tkr

	Bundet eget kapital		Fritt eget kapital		Summa eget kapital
	Prästlöne- fast.kapital	Prästlöne- fondkapital	Balanserat resultat	Disponibelt årsresultat	
Ingående eget kapital 2022-01-01	1 069 562	278 164	45 568	51 254	1 444 547
Omföring av föregående års resultat			51 254	-51 254	0
Köp/försäljning prästlönefastighet, bokf värde	102 902	-102 902			0
Omföring avskrivning fastighet	-7 080	7 080			0
Årets resultat				97 645	97 645
Avsättning bundet eget kapital					
-omföring av realisationsvinst		29 737		-29 737	0
-värdesäkring enligt KO 46:11		26 346		-26 346	0
Utdelning till församlingar/pastorat			-25 000		-25 000
Utdelning till nationell nivå			-25 000		-25 000
Utgående eget kapital 2022-12-31	1 165 384	238 425	46 822	41 562	1 492 192
Ingående eget kapital 2023-01-01	1 165 384	238 425	46 822	41 562	1 492 192
Omföring av föregående års resultat			41 562	-41 562	0
Köp/försäljning prästlönefastighet, bokf värde	96 344	-96 344			0
Omföring avskrivning fastighet	-7 075	7 075			0
Årets resultat				165 146	165 146
Avsättning bundet eget kapital					
-omföring av realisationsvinst		85 009		-85 009	0
-värdesäkring enligt KO 46:11		5 498		-5 498	0
Utdelning till församlingar/pastorat			-24 000		-24 000
Utdelning till nationell nivå			-24 000		-24 000
Utgående eget kapital 2023-12-31	1 254 653	239 662	40 384	74 639	1 609 338

Det egna kapitalet i prästlönetillgångarna är uppdelat i bundet kapital (sådant kapital som inte får användas för utdelning) och fritt eget kapital. Det i resultaträkningen redovisade resultatet är inte i sin helhet disponibelt för utdelning vilket beaktas vid redovisningen av det egna kapitalet enligt räkningen ovan.

Kassaflödesanalys

Tkr

	Not	2023-01-01 -2023-12-31	2022-01-01 -2022-12-31
Den löpande verksamheten			
Rörelseresultat		177 701	109 563
<i>Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet</i>			
Av- och nedskrivningar		7 577	7 554
Ökning/minskning av avsättningar		-2 941	494
Resultat vid försäljning av anläggningstillgångar		-85 009	-29 737
Erhållen ränta		5 085	1 767
Betald inkomstskatt avseende näringsverksamhet		-7 694	-5 631
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapitalet		94 719	84 011
<i>Kassaflöde från förändring i rörelsekapital</i>			
Minskning/ökning av varulager		-269	186
Minskning/ökning av kortfristiga fordringar		44 116	-12 482
Ökning/minskning av kortfristiga skulder		4 548	3 998
Kassaflöde från den löpande verksamheten		143 114	75 713
Investeringsverksamheten			
Förvärv/tillverkning av materiella anläggningstillgångar		-550	-431
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		0	1 268
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-550	837
Prästlönetillgångar			
<i>Prästlönefastigheter</i>			
Förvärv av prästlönefastigheter		-101 881	-105 305
Försäljning av prästlönefastigheter		90 546	32 140
		-11 335	-73 165
<i>Prästlönefondsmedel</i>			
Förvärv av värdepapper		-988	-42 751
		-988	-42 751
Kassaflöde före utdelning		130 241	-39 366
Utdelning till församlingar/pastorat och nationell nivå		-48 000	-50 000
Årets kassaflöde		82 241	-89 366
Likvida medel vid årets början		198 912	288 279
Likvida medel vid årets slut	18	281 153	198 912

Noter

Tkr

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Prästlönetillgångarnas årsredovisning har upprättats enligt årsredovisningslagen (1995:1554) och Bokföringsnämndens BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3). Vidare tillämpas rekommendationer utgivna av Kyrkostyrelsens redovisningsråd för Svenska Kyrkan (KRED). Redovisningsprinciperna är oförändrade i jämförelse med föregående år, om inget annat anges.

Intäktsredovisning

Intäkter redovisas till det verkliga värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas och som är för egen räkning.

Försäljning av varor redovisas vid leverans av produkter till kunden, i enlighet med försäljningsvillkoren. Försäljning redovisas netto efter moms, rabatter och kursdifferenser vid försäljning i utländsk valuta.

Virkesintäkter redovisas enligt följande:

Leveransvirke:	i den period virket levererats till köparen
Avverkningsuppdrag och leveransrotköp:	i den period virket inmätts
Rotposter:	vid kontraktstillfället

Övriga intäkter som intjänats intäktsredovisas enligt följande:

Arrende- och hyresintäkter:	i den period uthyrningen avser
Ränteintäkter:	i enlighet med effektiv avkastning
Erhållen utdelning:	när rätten att erhålla utdelning bedöms som säker

Bidrag

Bidrag intäktsredovisas efter hand som villkor som är förknippade med bidragen uppfylls. Bidrag till anläggningstillgångar har reducerat anskaffningsvärdet på anläggningstillgångarna.

Leasing

All leasing, både när prästlönetillgångarna är leasetagare och leasegivare, redovisas som operationell leasing dvs. leasingavgifterna, inklusive en första förhöjd avgift, redovisas som kostnad/intäkt linjärt över leasingperioden. Uppgifterna om avgifter i noten är redovisade i nominella belopp. Med leasingperiod avses den period som leasetagaren har avtalat att leasa en tillgång.

Inkomstskatt

Prästlönetillgångarna beskattas sedan inkomståret 2014 som en inskränkt skattskyldig stiftelse. Endast inkomst av näringsverksamhet och innehav av fastighet beskattas. Kapitalvinster och andra inkomster som inte kommer från näringsverksamhet är alltid skattefria förutsatt att villkoren för inskränkt skattskyldighet är uppfyllda.

Aktuella skatter värderas utifrån de skattesatser och skatteregler som gäller på balansdagen. Uppskjutna skatter värderas utifrån de skattesatser och skatteregler som är beslutade före balansdagen.

Uppskjuten skattefordran avseende underskottsavdrag eller framtida skattemässiga avdrag redovisas i den utsträckningen det är sannolikt att avdraget kan avräknas mot överskott vid framtida beskattning.

Fordringar och skulder netto redovisas endast när det finns legal rätt till kvittning.

Aktuell skatt, liksom, i förekommande fall, förändringar i uppskjuten skatt, redovisas i resultaträkningen om inte skatten är hänförlig till en händelse eller transaktion som redovisas direkt i eget kapital, då skatteeffekten redovisas där.

Materiella anläggningstillgångar

Materiell anläggningstillgång är en fysisk tillgång som innehas för att bedriva näringsverksamhet (ge ekonomiska fördelar/kassaflöde).

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår utgifter som direkt kan hänföras till förvärvet av tillgången.

Bidrag som avser förvärv av materiell anläggningstillgång reducerar tillgångens anskaffningsvärde.

I samband med övergången till K3 delades vissa av prästlönetillgångarnas materiella anläggningstillgångar upp i komponenter. När en komponent i en anläggningstillgång byts ut, utrangeras eventuell kvarvarande del av den gamla komponentens bokförda värde och den nya komponentens anskaffningsvärde aktiveras.

Realisationsvinster respektive realisationsförluster vid avyttring av prästlönefastighet redovisas på separat rad under rörelsens intäkter. Som avyttring av prästlönefastighet räknas även allframtidssupplåtelser av nyttjanderätt, servitut eller annat intrång där erhållen ersättning avser att täcka en på fastigheten bestående värdenedgång. Övriga realisationsvinster respektive realisationsförluster avseende anläggningstillgång redovisas som Övrig rörelseintäkt respektive Övrig rörelsekostnad.

Materiella anläggningstillgångar skrivs av systematiskt över tillgångens bedömda nyttjandeperiod. När tillgångarnas avskrivningsbara belopp fastställs, beaktas i förekommande fall tillgångens restvärde.

Linjär avskrivningsmetod används för övriga typer av materiella tillgångar.

Mark har obegränsad nyttjandeperiod och skrivs inte av.

Följande avskrivningstider tillämpas:	
Inventarier rörelsen (exkl. mark-byggnadsinventarier)	5 år
Byggnader	
-Bostad primär	50 år
-Bostad sekundär	20 år
-Ekonomibyggnader	25 år
-Övriga byggnader	10 år
Markanläggningar	33 år
Markinventarier	20 år
Byggnadsinventarier	20 år

Nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar

När det finns en indikation på att en materiell anläggningstillgångs värde har minskat, görs en prövning av nedskrivningsbehov. För tillgångar som tidigare skrivits ner görs per varje balansdag en prövning av om återföring bör göras.

Finansiella instrument

Finansiella instrument redovisas i enlighet med reglerna i K3, kapitel 11, vilket innebär att värdering sker utifrån anskaffningsvärdet.

Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar värdepapper, kundfordringar och övriga fordringar, kortfristiga placeringar, leverantörsskulder och låneskulder. Instrumenten redovisas i balansräkningen när prästlönetillgångarna blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor.

Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rätten att erhålla kassaflöden från instrumentet har löpt ut eller överförs och prästlönetillgångarna har överfört i stort sett alla risker och förmåner som är förknippade med äganderätten.

Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när förpliktelseerna har reglerats eller på annat sätt upphört.

Prästlönefondsmedel - Övriga långfristiga värdepappersinnehav

Innehaven innehas på lång sikt och redovisas inledningsvis till anskaffningsvärde. I efterföljande redovisning värderas posten fortsatt i enlighet med lägsta värdets princip till det lägsta av anskaffningsvärde eller marknadsvärdet på balansdagen. De räntebärande tillgångarna redovisas i efterföljande redovisning till upplupet anskaffningsvärde.

Prästlönefondsplaceringar

Prästlönefondsmedel utgör en separat förvaltd tillgångsmassa, motsvarande förvaltningens bundna prästlönefondskapital, där insättningar och uttag ur värdepappersportföljen sker i samband med köp och försäljning av prästlönefastigheter. Samtliga tillgångar och eventuella fondlikvidskulder som är relaterade till portföljen redovisas på raden Prästlönefondsmedel i balansräkningen.

Prästlönefondsmedlen förvaltas långsiktigt och redovisas som anläggningstillgång. Förvaltningen av prästlönefondsmedel utgör en kärnverksamhet i förvaltarens uppdrag och redovisas som egen rörelsegren. Avkastningen från prästlönefondsmedlen redovisas på separat rad under verksamhetens intäkter.

För de noterade värdepapper som ingår i prästlönefondmedlen sker en kollektiv värdering. Det innebär att vid prövning av lägsta värdets princip/prövning av nedskrivningsbehov avräknas orealiserade förluster mot orealiserade vinster inom portföljen.

Kundfordringar och övriga fordringar

Fordringar redovisas som omsättningstillgångar med undantag för poster med förfallodag mer än 12 månader efter balansdagen, vilka klassificeras som anläggningstillgångar. Fordringar tas upp till det belopp som förväntas bli inbetalt efter avdrag för individuellt bedömda osäkra fordringar.

Avsättningar

Med avsättningar avses förpliktelser på balansdagen som är säkra eller sannolika till sin förekomst men ovissa till belopp eller till den tidpunkt då de ska infrias. Avsättning redovisas med det belopp som motsvarar den bästa uppskattningen av den utbetalning som krävs för att reglera åtagandet.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod och visar prästlönetillgångarnas in- och utbetalningar uppdelade på löpande verksamheten, investeringsverksamhet, finansieringsverksamhet samt förvaltda prästlönetillgångar. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medfört in- eller utbetalningar.

Som likvida medel klassificeras rörelsemedel bestående av kassamedel, disponibla tillgodohavanden hos banker och andra kreditinstitut, kyrkkontot samt kortfristiga likvida placeringar med en löptid på högst tre månader som är noterade på en marknadsplats.

Eget kapital och lämnad utdelning

Eget kapital delas in i bundet och fritt eget kapital.

Bundet eget kapital utgörs av Prästlönefastighetskapital och Prästlönefondskapital. Vid försäljning av prästlönefastighet tillförs prästlönefondskapitalet ett belopp motsvarande erhållen köpeskilling. Detta uppnås genom omföringar inom eget kapital, enligt Eget kapital i egen räkning. Prästlönefondskapitalet värdesäkras årligen, genom en kapitalisering som tas av avkastningen, för att trygga att kapitalet inte urholkas på grund av inflation. Vid köp av prästlönefastighet förs ett belopp motsvarande köpeskillingen om från prästlönefondskapital till prästlönefastighetskapital.

Fritt eget kapital utgörs av balanserade medel och årets resultat justerat för omföringar till/från bundet eget kapital samt lämnad utdelning.

Utdelning

Av stiftsfullmäktige beslutad utdelning redovisas direkt mot fritt eget kapital.

Eventualförpliktelse

En eventualförpliktelse är

- en möjlig förpliktelse till följd av inträffade händelser och vars förekomst endast kommer att bekräftas av att en eller flera osäkra framtidshändelser som inte ligger inom prästlönetillgångarnas kontroll, inträffat eller uteblir eller
- en befintlig förpliktelse till följd av inträffade händelser, men som inte redovisas som skuld eller avsättning eftersom det inte är sannolikt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen eller förpliktelsens storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet.

Eventualförpliktelser är en sammanfattande beteckning på sådana garantier, ekonomiska åtaganden och eventuella förpliktelser som inte tas upp i balansräkningen.

Not 2 Information om oberoende rörelsegrenar

	2023	2022
Rörelsens intäkter fördelar sig på rörelsegrenar enligt följande		
Skog	176 253	113 789
Jord	49 691	43 925
Fond	8 531	6 081
	234 475	163 795
Rörelseresultatet fördelar sig på rörelsegrenar enligt följande		
Skog (exkl. realisationsresultat och avskrivningar)	66 055	57 354
Realisationsresultat vid avyttring av anläggningstillgång	70 234	18 437
Avskrivning	-815	-761
Summa Skog	135 474	75 029
Jord (exkl. realisationsresultat och avskrivningar)	26 471	24 540
Realisationsresultat vid avyttring av anläggningstillgång	14 775	11 300
Avskrivning	-6 762	-6 793
Summa Jord	34 484	29 047

Prästlönetillgångarna i Skara Stift
Org.nr 855900-6369

20 (27)

Fond (exkl. realisationsresultat)	7 743	5 487
Realisationsresultat vid avyttring av anläggningstillgång	0	0
Summa Fond	7 743	5 487
Summa rörelseresultat	177 701	109 563
Varav realisationsresultat vid avyttring av anläggningstillgång	85 009	29 737
Varav avskrivningar	-7 577	-7 554

Not 3 Nettoomsättning prästlönefastigheter

	2023	2022
Intäkter skog		
Avverkningsrätter	25 456	25 242
Leveransvirke	65 846	56 961
Vinstdelning virkesleveranser	9 690	9 021
Jakt- och fiskearrenden	3 315	3 112
Övriga intäkter	0	180
104 306	94 515	
Intäkter jord		
Jordbruksarrenden (inkl markarrenden)	32 134	30 384
Hyror	92	104
Övriga intäkter	492	348
32 718	30 836	
Summa	137 024	125 351

Not 4 Operationella leasingavtal

	2023	2022
Förfaller till betalning inom ett år	37 110	35 719
Förfaller till betalning senare än ett men inom fem år	88 907	88 638
Förfaller till betalning senare än fem år	361	285
126 378	124 642	
Under perioden erhållna leasingavgifter	35 540	33 600

De huvudsakliga leasingavgifterna avser jordbruksarrenden och sidoarrenden.

Not 5 Intäkter prästlönefond

	2023	2022
Utdelningar	6 495	5 572
Räntor	1 664	267
Övriga intäkter	372	242
8 531	6 081	

Not 6 Inhyrd personal

Av Skara stift inlånad personal har varit engagerad i verksamheten med en arbetsinsats motsvarande 12,8 heltidstjänster vid årets utgång, varav 2,8 personer är kvinnor (13,0 resp 3 personer föregående år). Utav dessa utgör skogspersonal i fält 5,8 personer (6,0 personer), samtliga män.

Not 7 Arvode till revisorer

Med revisionsuppdrag avses arbetsuppgifter som det enligt lag ankommer på prästlönetillgångarnas revisorer att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådana arbetsuppgifter.

	2023	2022
PwC		
Revisionsuppdrag	100	100
	100	100

Not 8 Operationella leasingavtal

	2023	2022
Förfaller till betalning inom ett år	135	80
Förfaller till betalning senare än ett men inom fem år	92	0
	227	80
Under perioden kostnadsförda/erhållna leasingavgifter	183	110

Den operationella leasingen utgörs av hyrda fastigheter och lokaler.

Not 9 Resultat från finansiella investeringar

	2023	2022
Räntor	5 085	1 767
	5 085	1 767

Not 10 Bokslutsdispositioner

	2023	2022
Skillnad mellan bokförda avskrivningar och avskrivningar enligt plan	-1 432	-1 916
Avsättning till periodiseringsfond	-14 800	-12 700
Återföring från periodiseringsfond	7 800	8 100
	-8 432	-6 516

Not 11 Skatt på näringsverksamhet

	2023	2022
Aktuell skatt	-9 209	-7 170
Skatt på årets resultat	-9 209	-7 170
Redovisat resultat före skatt	174 355	104 815
Skatt beräknad enligt gällande skattesats (20.6%)	35 917	21 592
Ej avdragsgilla kostnader	13	13
Ej skattepliktiga intäkter	-19 825	-7 135
Skillnad mellan skattemässig och bokföringsmässig avskrivning	-527	-580
Substansminskningsavdrag och skogsavdrag	-6 691	-6 138
Schablonränta på periodiseringsfonder	322	153
Skattereduktion investeringar år 2021	0	-736
Redovisad skattekostnad	9 209	7 170

Not 12 Prästlönefastigheter

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärden	1 186 519	1 081 694
Inköp	100 246	104 687
Försäljningar/utrangeringar	-8 319	-2 403
Omklassificeringar	1 302	2 542
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 279 748	1 186 519
Ingående avskrivningar	-53 249	-48 098
Försäljningar/utrangeringar	2 943	0
Årets avskrivningar	-5 130	-5 151
Utgående ackumulerade avskrivningar	-55 436	-53 249
Utgående redovisat värde	1 224 312	1 133 270
Taxeringsvärden byggnader	127 570	102 195
Taxeringsvärden mark	3 412 707	2 473 466
	3 540 277	2 575 661

Prästlönetillgångarna omfattas från och med år 2000 av bokföringsskyldighet. I den öppningsbalansräkning som upprättades 2000-01-01 värderades fastighetsbeståndet, med stöd av BFN U 95:3, till ett försiktigt beräknat marknadsvärde vilket ansågs motsvara då aktuella taxeringsvärden. Prästlönetillgångarnas rättsliga status, förvaltning och bokföringsskyldighet regleras i lag. Prästlönefastigheterna bedöms utifrån den särskilda lagregleringen inte utgöra förvaltningsfastigheter i enlighet med allmänt råd i K3.

Not 13 Prästlönefastigheter med tillhörande mark- och byggnadsinventarier

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärden	51 577	50 427
Inköp	2 180	1 150
Försäljningar/utrangeringar	-759	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	52 998	51 577
Ingående avskrivningar	-24 431	-22 502
Försäljningar/utrangeringar	599	0
Årets avskrivningar	-1 945	-1 929
Utgående ackumulerade avskrivningar	-25 777	-24 431
Utgående redovisat värde	27 220	27 146

Not 14 Inventarier, verktyg och installationer

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärden	4 124	5 587
Inköp	550	431
Försäljningar/utrangeringar	-233	-1 893
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	4 442	4 124
Ingående avskrivningar	-2 702	-2 853
Försäljningar/utrangeringar	233	625
Årets avskrivningar	-501	-474
Utgående ackumulerade avskrivningar	-2 971	-2 702
Utgående redovisat värde	1 471	1 422

Not 15 Pågående nyanläggning och förskott avseende materiella anläggningar

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärden	4 967	8 041
Utgifter under året	893	1 458
Under året färdigställda tillgångar	-1 302	-2 542
Under året kostnadsförda tillgångar	-9	-139
Försålda fastigheter avslutade under året	329	1 708
Inköpta fastigheter avslutade under året	-3 763	-7 014
Förskott avseende materiella anläggningstillgångar	2 007	3 455
Utgående redovisat värde	3 121	4 967

Pågående nyanläggning uppgår till 1.155 tkr (1.574 tkr) och avser byggnation av mjölkrum, ombyggnad av ekonomibygnad till verkstad samt kostnader framtagande av detaljplaner.

Not 16 Prästlönefondsmedel

Innehav (tkr)	Ansk. värde	Ansk. v. (föreg. år)	Redovisat värde	Redov. v. (föreg. år)	Markn. v. bokslutsdag	Markn. v. (föreg. år)
Långfristiga värdepappersinnehav						
Noterade aktier och aktiefonder	140 696	(139 768)	140 696	(139 768)	189 634	(169 070)
Noterade räntebärande värdepapper	42 595	(42 535)	42 595	(42 535)	42 443	(39 653)
Onoterade värdepappersinnehav	247	(248)	247	(248)		
Likvida medel	61 110	(57 008)	61 110	(57 008)		
Skuld/fordran ej överf. prästlönefondsmedel	-4 986	(-1 134)	-4 986	(-1 134)		
Summa innehav	239 662	(238 424)	239 662	(238 424)	232 077	(208 723)

2023-12-31   **2022-12-31**

Förändring av långfristiga värdepappersinnehav

Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	238 424	278 164
Investeringar under året	988	42 751
Likviditet	250	-82 490
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	239 662	238 424
Utgående redovisat värde	239 662	238 424

Not 17 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

2023-12-31   **2022-12-31**

Försäkringspremier	504	491
Upplupna ränteintäkter	1 207	363
Övriga poster	930	5 727
	2 641	6 582

Not 18 Likvida medel

2023-12-31   **2022-12-31**

Likvida medel		
Banktillgodohavanden finansiella placeringar	56 124	55 874
Banktillgodohavanden rörelsen	225 029	143 038
	281 153	198 912

Not 19 Obeskattade reserver

	2023-12-31	2022-12-31
Akkumulerade överavskrivningar	20 330	18 899
Periodiseringsfond tax. 2018	0	7 800
Periodiseringsfond tax. 2019	10 500	10 500
Periodiseringsfond tax. 2020	8 500	8 500
Periodiseringsfond tax. 2021	7 700	7 700
Periodiseringsfond tax. 2022	9 200	9 200
Periodiseringsfond tax. 2023	12 700	12 700
Periodiseringsfond tax. 2024	14 800	0
	83 730	75 299

Not 20 Avsättningar

	2023-12-31	2022-12-31
Avsättning vid årets början	8 333	7 839
Nya avsättningar	4 692	2 804
Ianspråktaget belopp	-7 632	-2 310
Avsättning vid årets slut	5 392	8 333

Not 21 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2023-12-31	2022-12-31
Förutbetalda arrendeintäkter	8 509	7 881
Övriga poster	2 818	3 746
	11 328	11 627

Not 22 Eventualförpliktelser

Prästlönetillgångarna har ingått avtal gällande inlösen av arrendators tillgångar i syfte att utveckla fastigheten. Avtalen är tecknade under åren 2017-2022, gäller som längst till och med 2028-12-31 och omfattar 4.988 tkr. Åtagandet minskar med 64 tkr under år 2024 och 45 tkr per år under åren 2025-2028. Per 2023-12-31 återstår 4.194 tkr.

Den 14 mars år 2024 löper tre avtal ut med ett inlösenbelopp om 100 tkr, ett om 415 tkr samt ett om 1.135 tkr och den 26 augusti år 2027 löper ytterligare ett avtal ut med ett inlösenbelopp om 2.300 tkr.

**Utdelning till Skara Stifts församlingar/pastorat enligt egendomsnämndens bokslut 2023
(utbetalning i juni 2024). Särskild utjämningsavgift är avdragen.**

Församling/Pastorat	Andelstal	Andel (kr)
Alingsås	2,268	918 540
Amnehärad-Lyrestad	4,029	1 631 745
Bjärke	0,906	366 930
Borås	1,797	727 785
Essunga	0,946	383 130
Falköping	2,266	917 730
Finnerödja-Tived*	0,786	318 330
Floby	3,524	1 427 220
Fristad	1,665	674 325
Grästorp	1,756	711 180
Götene	4,816	1 950 480
Habo	1,880	761 400
Herrljungabygden	3,369	1 364 445
Hjo	1,862	754 110
Karlsborg	3,837	1 553 985
Lidköping	0,003	1 215
Lugnås-Ullervad	2,398	971 190
Mariestad	1,826	739 530
Mullsjö-Sandhem	2,208	894 240
N. Billing	3,094	1 253 070
N. Hestra**	1,360	550 800
N. Mo	7,097	2 874 285
Sandhult-Bredared	1,418	574 290
Skara	3,850	1 559 250
Skövde	1,419	574 695
Stenstorp	1,837	743 985
Sunnersberg	1,847	748 035
Sävare	2,016	816 480
S. Kålland	4,997	2 023 785
Tibro	2,352	952 560
Tidaholm	4,398	1 781 190
Toarp	1,028	416 340
Trollhättan	0,306	123 930
Töreboda	5,157	2 088 585
Ulricehamn	4,332	1 754 460
Vara	4,991	2 021 355
Vårgårda	3,560	1 441 800
Vänersborg & Väne-Ryr	0,512	207 360
Värsås	1,258	509 490
V. Tunhem	1,029	416 745
Summa total utdelning	100	40 500 000

* tillhör Strängnäs stift from. 2014

** tillhör Växjö stift from. 2018

Rommele och Kinnarumma erhåller utdelning från Göteborgs prästlönetillgångar

Skara den 17 april 2024

Sture Kjell
Ordförande

Jonas Johansson

Bernt Berggren

Jörgen Åkesson

Leif Olsson

Allan Emrén

Magnus Olofsson

Vår revisionsberättelse har lämnats den 25 april 2024

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Elin Kock
Auktoriserad revisor

Thomas Gustafsson
Förtroendevald revisor

Bill Johansson
Förtroendevald revisor

Verifikat

Transaktion 09222115557515294948

Dokument

855900-6369 Prästlönetillgångarna i Skara Stift för
20230101-20231231 - slutlig inför EN 17 april
Huvuddokument
28 sidor
Startades 2024-04-17 10:48:15 CEST (+0200) av Sara
Bocci (SB)
Färdigställt 2024-04-25 14:03:39 CEST (+0200)

Initierare

Sara Bocci (SB)
Prästlönetillgångarna i Skara Stift
sara.bocci@svenskakyrkan.se
+46704817016

Signerare

Sture Kjell (SK)
Personnummer 195502205999
sture.kjell@svenskakyrkan.se

Namnet som returnerades från svenskt BankID var
"STURE KJELL"
Signerade 2024-04-17 10:51:06 CEST (+0200)

Jonas Johansson (JJ)
Personnummer 194803295957
jonas.johansson3@svenskakyrkan.se

Namnet som returnerades från svenskt BankID var
"JONAS JOHANSSON"
Signerade 2024-04-17 10:52:59 CEST (+0200)

Bernt Berggren (BB)
Personnummer 195008205519
bernt.berggren@svenskakyrkan.se

Namnet som returnerades från svenskt BankID var
"Bernt Berggren"
Signerade 2024-04-17 10:53:17 CEST (+0200)

Leif Olsson (LO)
Personnummer 5104105654
leif.olsson@svenskakyrkan.se

Namnet som returnerades från svenskt BankID var "Leif
Bertil Ingvar Olsson"
Signerade 2024-04-17 10:51:41 CEST (+0200)

Verifikat

Transaktion 09222115557515294948

Allan Emrén (AE)

Personnummer 194105155099
allan.emren@svenskakyrkan.se

Namnet som returnerades från svenskt BankID var
"ALLAN EMRÉN"
Signerade 2024-04-17 14:43:34 CEST (+0200)

Magnus Olofsson (MO)

Personnummer 197011095556
magnus.olofsson@svenskakyrkan.se

Namnet som returnerades från svenskt BankID var
"MAGNUS OLOFSSON"
Signerade 2024-04-17 10:49:47 CEST (+0200)

Jörgen Åkesson (JÅ)

Personnummer 196004125651
jorgen.akesson@svenskakyrkan.se

Namnet som returnerades från svenskt BankID var
"Jörgen Karl Inge Åkesson"
Signerade 2024-04-17 10:52:43 CEST (+0200)

Elin Kock (EK)

Personnummer 197806286246
elin.kock@pwc.com

Namnet som returnerades från svenskt BankID var "ELIN
KRISTINA KOCK"
Signerade 2024-04-25 14:01:07 CEST (+0200)

Thomas Gustafsson (TG)

Personnummer 195105135593
thomas.gustafsson51@gmail.com

Namnet som returnerades från svenskt BankID var
"THOMAS GUSTAFSSON"
Signerade 2024-04-25 14:03:39 CEST (+0200)

Verifikat

Transaktion 09222115557515294948

Detta verifikat är utfärdat av Scrive. Information i kursiv stil är säkert verifierad av Scrive. Se de dolda bilagorna för mer information/bevis om detta dokument. Använd en PDF-läsare som t ex Adobe Reader som kan visa dolda bilagor för att se bilagorna. Observera att om dokumentet skrivs ut kan inte integriteten i papperskopian bevisas enligt nedan och att en vanlig papperutskrift saknar innehållet i de dolda bilagorna. Den digitala signaturen (elektroniska förseglingen) säkerställer att integriteten av detta dokument, inklusive de dolda bilagorna, kan bevisas matematiskt och oberoende av Scrive. För er bekvämlighet tillhandahåller Scrive även en tjänst för att kontrollera dokumentets integritet automatiskt på: <https://scrive.com/verify>

Revisionsberättelse

Till stiftsfullmäktige i Skara stift, avseende Prästlönetillgångarna i Skara stift, org.nr 855900-6369

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Prästlönetillgångar i Skara stift för år 2023.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Prästlönetillgångar i Skara stifts finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att stiftsfullmäktige fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionsred i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten *Den auktoriserade revisorns ansvar* samt *De förtroendevalda revisorernas ansvar*.

Vi är oberoende i förhållande till stiftet, enligt god revisorsred i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Egendomsnämndens ansvar

Det är egendomsnämnden, som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Egendomsnämnden ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar egendomsnämnden för bedömningen av Prästlönetillgångarnas förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om stiftsfullmäktige i Skara stift avser att upplösa prästlönetillgångarna, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Den auktoriserade revisorns ansvar

Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionsred i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionsred i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar jag mig en förståelse av den del av stiftets interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i egendomsnämndens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att egendomsnämnden använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om stiftets förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett stift inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera egendomsnämnden om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

De förtroendevalda revisorernas ansvar

Jag har att utföra en revision enligt kyrkoordningen och revisionslagen och därmed enligt god revisionsssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av prästlönetillgångarnas resultat och ställning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar samt kyrkoordningen

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av egendomsnämndens förvaltning för Prästlönetillgångar i Skara stift för år 2023.

Vi tillstyrker att stiftsfullmäktige beviljar egendomsnämndens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionsssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorernas ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till stiftet enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Egendomsnämndens ansvar

Egendomsnämnden ansvarar för prästlönetillgångarnas organisation och förvaltningen av prästlönetillgångarnas angelägenheter enligt kyrkoordningen. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma prästlönetillgångarnas ekonomiska situation och att tillse att prästlönetillgångarnas organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och stiftets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.

Revisorernas ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon ledamot av eigendomsnämnden i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftet.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftet.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder den auktoriserade revisorn professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på den auktoriserade revisorns professionella bedömning och övriga valda revisorers bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för stiftets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

Karlstad den dag som framgår av min digitala signatur

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Elin Kock

Auktoriserad revisor

Skara den dag som framgår av vår digitala signatur

Bill Johansson

Förtroendevald revisor

Thomas Gustafsson

Förtroendevald revisor

Deltagare

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB 556029-6740 Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2024-04-25 11:58:24 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: ELIN KRISTINA KOCK

Datum

Elin Kock

Director

Leveranskanal: E-post

THOMAS GUSTAFSSON Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2024-04-25 11:58:35 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: THOMAS GUSTAFSSON

Datum

Thomas Gustafsson

Leveranskanal: E-post